

УДК 001.895:378.147.091.3

I - 66

Редакційна колегія:

Ляшенко Віктор, начальник навчального відділу, к.с.-г.н., доцент

Бурлака Олена, методист II категорії навчального відділу

Браславець Тетяна, керівник виробничої практики навчального відділу

Ком'ютерний набір – автори тез

Комп'ютерна верстка – Бурлака Олена, Цись Карина

Відповідальність за правильність наведених статистичних даних, фактів та посилань на інформаційні джерела несуть автори тез

Інноваційні підходи в освіті: інтеграція технологій, науки та практики у підготовці фахівців: матеріали 56-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів. Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

ЗМІСТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ	
Використання гербарію для формування предметних компетентностей в освітньому компоненті «Ботаніка з основами екології рослин» Гапон Світлана	10
Використання дослідницьких методів при вивченні мікробіологічної активності ґрунтів Поспелов Сергій, Гордєєва Олена.....	12
Використання інноваційних підходів навчання в сучасній освіті Ромашко Таміла	14
Використання платформи геопросторового аналізу Google Earth Engine при підготовці фахівців із геодезії та землеустрою Шевчук Сергій, Домашенко Галина	16
Впровадження точного землеробства - крок другий Петровський Віталій	19
Застосування інноваційного навчання у підготовці фахівців Шерстюк Олена	21
Імітаційні освітні технології Бараболя Ольга, Ляшенко Віктор	23
Інноваційні підходи в освітньому процесі фахівців АПК Шокало Наталія, Барат Юрій	24
Інноваційні підходи у викладанні навчальних дисциплін Невідничий Олег	26
Інноваційні технології при підготовці фахівців з агрономії Рибальченко Анна	27
Інноваційні технології: розширення освітніх можливостей Коваленко Нінель, Поспелова Ганна, Шерстюк Олена	29
Інтеграція безпілотних літальних апаратів (БПЛА) в навчальний процес для збору даних та їх обробки Куришко Роман, Гапон Світлана, Нагорна Світлана	31
Інтерактивні технології навчання для подолання бар'єрів академічної адаптації Тристан Дар'я	33
Інформаційні технології в освіті: штучний інтелект Кожушко Катерина	35
Методичні аспекти вивчення технології внесення біоінсектицидів та аналіз їх ефективності в курсі «Основи біологічного захисту рослин» Поспелова Ганна, Коваленко Нінель	37
Методичні підходи до вивчення систем землеробства на основі сталого розвитку: поєднання екологічних, економічних та соціальних аспектів Оніпко Валентина, Міщенко Олег	39

Використання бібліографічних менеджерів та органайзерів знань у підготовці здобувачів вищої освіти Зоря Олексій, Зоря Світлана, Мауер Діана	165
Досвід запровадження практико-орієнтованого навчання при підготовці фахівців з обліку і оподаткування Єрмолаєва Марина, Яловега Людмила, Тютюнник Світлана	169
Зміст та принципи використання кейс-методу в процесі формування іншомовної комунікативної компетенції за професійним спрямуванням Назаренко Марина	170
Значення академічної мобільності в забезпеченні якості підготовки фахівців Гринь Валентина, Шевченко Тетяна	172
Інноваційні методи аналізу текстів у філології Матвієнко Леся	173
Інноваційні методи та підходи викладання іноземної мови Воловик Лариса	175
Інноваційні підходи до освіти: роль технологій та онлайн-навчання Чумак Валентина, Бражник Людмила	176
Інтеграція інноваційних технологій у підготовку фахівців туристичного бізнесу Рудич Алла, Дорогань-Писаренко Людмила	178
Інтегрований методичний підхід у викладанні іноземних мов Красота Олена	181
Методи та способи пошуку наукової інформації Краснікова Оксана, Зайцев Юрій	183
Модернізація освітнього процесу вищої школи у контексті інноваційно-інтеграційних процесів Томілін Олексій, Хорішко Андрій	184
Практико орієнтовані завдання як спосіб формування комунікативної компетентності майбутніх філологів Сизоненко Наталія	185
Проблеми формування критичного мислення у студентів з погляду зарубіжних учених Антонюк Марина, Усанов Ігор	188
Розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти на засадах сократівського методу опитування Токуєва Наталія	190
Синергетичні можливості інтеграції інноваційних технологій, науки та практики в підготовці фахівців соціально-гуманітарного профілю Шейко Сергій, Приходько Сергій	192
Соціальні мережі як інструмент ведення онлайн-бізнесу Мокієнко Тетяна, Прийдак Тетяна, Ліпський Роман	194
Тестування як засіб оцінювання результатів навчання Аранчій Валентина, Дорошенко Ольга, Тютюнник Юрій	196

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ З ПОГЛЯДУ ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ

Антонюк Марина, к. філол. н.;
Усанов Ігор, к. філос. н., доцент

З огляду на невпинне зростання кількості іноземних студентів у британських вишах, у закордонних педагогів виникає потреба адаптувати студентів з різним культурним досвідом до цінностей і методів західної університетської культури. Найскладнішою проблемою, з якою їм доводиться стикатися, є брак критичного мислення в іноземних студентів. Багато викладачів британських університетів вважають, що ці студенти не бажають брати участь у дискусіях і не справляються з письмовими завданнями через їхню нездатність наводити аргументи й формулювати думки чітко й структуровано. Ці недоліки іноземних студентів пов'язані з освітнім підходом у країнах, звідки вони приїхали.

Однак існує й інший погляд на проблему відсутності критичного мислення серед іноземних студентів, який стверджує, що до них не слід ставитися як до неповноцінних порівняно з їхніми британськими однолітками: Азійські студенти часто демонструють кращу академічну успішність, ніж західні студенти. Чи означають гірші оцінки за академічні завдання, що іноземні студенти повністю позбавлені критичного мислення? Чи цю особливість слід розглядати з точки зору суттєвих культурних відмінностей? Щоб відповісти на ці питання, варто розглянути два протилежні погляди на проблему відсутності критичного мислення в іноземних студентів. Це важливо й для української вищої освіти в контексті академічної мобільності наших університетів з британськими, що останнім часом зростає.

Основною причиною низької академічної успішності іноземних студентів є брак критичного мислення. Н. Шахін [4] визнає, що нездатність іноземних студентів критично мислити залежить від стилю навчання, який вони засвоїли у своїх рідних країнах. Ці студенти віддають перевагу колективному стилю навчання, що призводить до уникнення демонстрації власної думки. Ба більше, вони схильні надмірно потурати запам'ятовуванню, збирати інформацію, не оцінюючи її, і відтворювати ідеї, не піддаючи їх сумніву. У той час як іноземні студенти повинні дотримуватися цих стратегій поверхневого навчання у своїх школах, британські школярі звикли до стратегій глибокого навчання з раннього шкільного віку. Тож коли іноземці починають навчання в британських університетах, вони стикаються з проблемою добре розвиненої здатності критично мислити.

Можна припустити, що найочевиднішою причиною цього може бути погане знання англійської мови. Дослідження, однак, не підтвердило це припущення: так, у [2] стверджується, що деякі студенти демонструють хороше володіння англійською мовою, незважаючи на те, що наводять слабкі аргументи у своїх есе. Це свідчить про те, що критичне мислення здебільшого пов'язане з логічним рівнем, а не зі знанням мови.

Як можливий шлях вирішення проблеми критичного мислення в іноземних студентів, Е. Фелл і Н. Лук'янова [1] розробили кілька практичних рекомендацій.

Науковці пропонують давати таким студентам завдання читати спеціалізовану літературу та проходити психометричні тести. Ці підходи були б корисними, але вони все одно залишаються в руслі пасивного збору інформації. А психометричні тести майже нікого не вчать. Єдиний спосіб навчитися брати участь у дискусії – це просто брати в ній участь. Саме тому слід заохочувати іноземних студентів пробувати нові види навчальної діяльності, навіть якщо вони не мали такого досвіду у своїх школах.

Зв'язок між відсутністю критичного мислення в азійських студентів та їхнім культурним бекграундом здається цілком раціональним, але, з іншого боку, його слід аргументувати. Прихильники цієї позиції зазвичай думають про Азію в цілому, тоді як вона надзвичайно різноманітна: від бідних країн на кшталт М'янми до високорозвинених «східних тигрів» на кшталт Сінгапуру. Д. Ріар [3] наводить переконливий факт: у 2014 році учні з азійських країн показали найкращі у світі результати в тестах PISA з математики, читання та природничих наук, а також випередили своїх західних однолітків у нещодавно розробленому тесті з розв'язування задач. Прикметно, що ці блискучі учні були з Сінгапуру, Кореї, Японії та Китаю, де знання завжди цінувалися, а в освіту вкладалися величезні кошти. Можна припустити, що справжня причина відсутності критичного мислення в іноземних студентів полягає в тотальній бідності країни. Чим більше держава усвідомлює реальну ситуацію з освітою, тим кращі академічні показники демонструють її молоді громадяни.

Наступне, з чим варто посперечатися, – це припущення, що мовчазні азійські студенти мають гірше критичне мислення. Якби це було так, то більш балакучі італійські студенти перевершили б їх у завданнях, пов'язаних з критичним мисленням, але це не так. Тому не варто вважати, що азійські студенти мають гірші навички критичного мислення, ґрунтуючись лише на їхній поведінці.

Нарешті, не варто недооцінювати роль мовних навичок у формуванні аргументів і висновків: так, Д. Ріар [3] стверджує, що без доброго володіння англійською мовою закордонні студенти не здатні висловлювати своє критичне мислення в аудиторіях. Цей факт доводить необхідність викладання як англійської мови як основної академічної мови, так і мистецтва критичного мислення як способу оцінювати інформацію, відокремлювати факти від думок і формувати власні аргументи.

Отже, припущення про менший рівень розвитку навичок критичного мислення в іноземних студентів слід робити лише на основі їхньої поведінки на заняттях. Наведені аргументи також переконують, що високорозвинене критичне мислення пов'язане із загальним добробутом країни. Саме тому очікується, що воно буде досить високим у Великій Британії та Сінгапурі, навіть незважаючи на те, що ці дві країни мають різні культурні традиції. Добре володіння англійською мовою також довело свою важливість для чіткого висловлення думок. На завершення варто зазначити, що закордонні студенти дійсно мають здатність критично мислити, але їх ще потрібно привчити до британського розуміння критичного мислення.

Список використаних джерел:

1. Fell, E.V. and Lukianova, N.A. (2015) 'British universities: International students'

alleged lack of critical thinking', *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 215, pp. 2–8.

2. Egege, S. & Kutieleh, S. (2004) 'Critical thinking: Teaching foreign notions to foreign students', *International Education Journal*, 4(4), pp. 75–85.

3. Rear, D. (2017) 'Reframing the debate on Asian students and critical thinking: Implications for Western universities', *Journal of Contemporary Issues in education*, 12(2), pp. 18–33.

4. Shaheen, N. (2012) *International Students at UK Universities: Critical Thinking-Related Challenges to Academic Writing*, Doctoral thesis, University of Huddersfield. Available at: <http://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/16429>

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ СОКРАТИВСЬКОГО МЕТОДУ ОПИТУВАННЯ

Токуєва Наталія, к. пед. н., доцент

Одним із найважливіших завдань, які стоять перед педагогами вищої школи, є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця, який у своїй майбутній професійній діяльності зможе чітко виділяти проблеми, які потрібно розв'язати, й визначати конкретні завдання для їх вирішення; самостійно знаходити, обробляти, аналізувати, узагальнювати і презентувати необхідну інформацію, виділяючи певні структурні елементи, можливі протиріччя чи типи системних моделей; уміти мобільно й нестандартно мислити, логічно й виважено будувати свої думки, генерувати нові ідеї, наводити переконливу аргументацію і знаходити єдине правильне рішення у певних ситуаціях чи змінювати свою позицію на основі доведених фактів і аргументів; відстоюючи власні принципові позиції, аналітично розглядати досліджувану сферу й відкрито сприймати думки інших. Саме такий широкий зміст вкладають у дефініцію «критичне мислення» як складний психологічний і соціально-історичний феномен науковці, які зазначають, що це необхідно не лише для розвитку особистості, а є незаперечною умовою суспільного прогресу [1].

Проаналізувавши чимало підходів до визначення цього поняття, можна виділити певні властивості критичного мислення, такі як рефлексивність, тобто уміння здобувача вищої освіти не лише працювати з одержаними знаннями, а і спиратися на власні способи їх отримання; прагматичність – у можливості застосовувати отримані знання у практичній діяльності; суб'єктність, тобто убудованість отриманих знань у систему власного життєвого досвіду. Критичне мислення як процес свідомої діяльності особистості з аналізу дійсності чи її певної сфери через синтез отриманої інформації та особистісної реакції на неї на початковому етапі, проходить у подальшому ще кілька стадій: розгляд різних думок, їх аналіз і вибір власної позиції на основі зіставлення з іншими, добір аргументів, доказів і безперечних фактів на підтримку обраної ідеї, коректне застосування отриманих результатів і, нарешті, прийняття виваженого рішення.

Необхідно зазначити, що сучасні дослідження даної проблеми показують: